

گنج سرگردان

جعفر شیرعلی نیا*

مجریان: در شناسنامه شماره اول نشریه، نام مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ به عنوان صاحب امتیاز ذکر شده و در انتهای صفحه در پایین شناسنامه آمده است: "مؤسسه مطالعات سیاسی - فرهنگی اندیشه ناب"؛ مؤسسه‌ای که به گمان بنده حصولتی (سرگردان میان خصوصی و دولتی) است. نام و آرم این مؤسسه از شماره ۱۲ حذف می‌شود و همان جا آرم و عنوان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی می‌نشینند. نام سردبیر "مجید مختاری" نیز از شماره ششم به بعد حذف می‌شود و مجله در چند شماره، عنوانی به نام سردبیر ندارد، تا اینکه از شماره نهم، نام "محمد درودیان" به عنوان سردبیر اضافه می‌شود و تا شماره ۲۳، نگین با دغدغه‌های آقای درودیان پیش می‌رود. در این دوره، دو نام دیگر تأثیرگذار به چشم می‌خورد: "علیرضا کمره‌ای" و "فرانک جمشیدی" که بیرون از دایره مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ هستند؛ هم خودشان و هم گرایششان.

رشد و نمو: پایان سردبیری محمد درودیان، آغاز تغییرات بزرگ در صفحه شناسنامه است. در شماره ۲۴، پسوند "مطالعات جنگ ایران و عراق" هنوز تغییر نکرده است،

تاریخ تولد نگین/ایران: تابستان ۱۳۸۱، زمانی که نشریه نسبتاً موفق کمان در حال انتشار آخرین شماره‌های خود بود؛ نشریه‌ای که با همت مرتضی سرهنگی، هدایت‌الله بهبودی، علیرضا کمره‌ای، احد گودرزیانی و... و با محوریت ادبیات جنگ منتشر می‌شد، در جهان نیز با حمله آمریکا و متحدانش به عراق و افغانستان، موضوع جنگ پررنگ‌تر شده بود.

نام: نگین/ایران (فصلنامه مطالعات جنگ ایران و عراق). مجید مختاری (سردبیر) در سرمقاله اولین شماره، از میشل فوکو و مباحث علمی سخن می‌گوید، اما نامی که برگزیده تبلیغاتی است. سردبیر برای اولین نوشته فصلنامه، عنوان "جنگ هشت ساله؛ تجلی اراده جمعی ملت ایران" را انتخاب کرده و در آن درباره دلایل انتخاب این نام توضیح داده، اما در متن، از عبارت "دفاع مقدس" استفاده نشده است. پس از سرمقاله، اولین مقاله در شماره اول با این عنوان منتشر شده است: "مقدمه‌ای بر الگوی مدیریت جنگ توسط امام خمینی^(ع)"؛ در این مقاله نیز از عبارت دفاع مقدس استفاده نشده است.

* نویسنده و پژوهشگر تاریخ جنگ عراق و ایران

جعفر شیرعلی‌نیا، نویسنده و پژوهشگر تاریخ جنگ

از شماره ۳۰، نام و عنوان سردبیر هم حذف می‌شود. اما در شماره ۳۲، نام رئیس مرکز که پیش‌تر به‌عنوان معاون مدیرمسئول درج می‌شد، به‌جای سردبیر نوشته می‌شود و از شماره ۴۰ به‌بعد، نام فرمانده سپاه به‌عنوان مدیرمسئول حذف می‌شود و نام مدیر مرکز به‌عنوان "مدیرمسئول و سردبیر" ذکر می‌شود.

اکنون که در دوران پسابرجام هستیم، باید دید چه تغییر و تحولاتی در شناسنامه‌نگین/یران انجام می‌شود.

مخاطب به نظر بنده فصلنامه‌نگین باوجود مطالب بسیار بالارزشی که تاکنون منتشر کرده، درزمینه تعریف مخاطب سرگردان است و تحولات آن بیشتر به تحولات درونی آن مجموعه و مجموعه بالاسری آن برمی‌گردد و خواسته و نیاز مخاطبان، نقش‌چندانی در ایجاد تحولات ندارد؛ هرچند در برخی مقاطع، اثرگذاری بیشتری داشته است.

توضیح ضروری: این یادداشت با نگاهی کوتاه و در مدتی کوتاه به صفحات شناسنامه‌نگین‌های منتشرشده، نوشته شده است و ارزش دیگری ندارد.

اما در بخش صاحب امتیاز، نام مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس سپاه (مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ) و به‌جای نام مدیرمسئول که پیش‌تر، مدیران مرکز بودند، نام سرلشکر عزیز جعفری فرمانده سپاه، دیده می‌شود. مسئول جدید مرکز - دکتر حسین اردستانی - نیز به‌عنوان معاون مدیرمسئول و فرهاد درویشی هم به‌عنوان سردبیر انتخاب شده‌اند. در این ایام، چند سال از دوران ریاست‌جمهوری محمود احمدی‌نژاد گذشته و فضای سیاسی، نسبت به دوران تولد‌نگین که در دولت دوم اصلاحات بود، تغییرات زیادی داشته است. نکته جالب‌توجه این است که نام فرمانده سپاه در بالای شناسنامه اضافه شده، اما آرم سپاه از پایین شناسنامه حذف شده است. در شماره ۲۵، پسوند "مطالعات جنگ ایران و عراق" از نام نشریه حذف می‌شود و به‌جای آن "فصلنامه تخصصی مطالعات دفاع مقدس" می‌آید و از شماره ۲۸، عنوان "مرکز مطالعات و تحقیقات جنگ" حذف می‌شود و در قسمت صاحب امتیاز نام "مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس سپاه پاسداران" درج می‌شود.